

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE
GİRİŞİMCİLİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Selda YILMAZ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Said AKAR

MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI

ERZİNCAN

2019

Her Hakkı Saklıdır.

Kabul ve Onay Sayfası

Dr. Öğrt. Üyesi Muhammed Said AKAR'ın danışmanlığında, Selda YILMAZ tarafından hazırlanan bu çalışma 28/08/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak oybirliği/oyçokluğu (3/3) ile kabul edilmiştir.

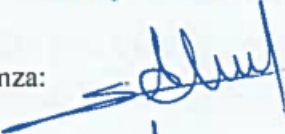
Başkan : Prof. Dr. Kemal DOYMUŞ

İmza:

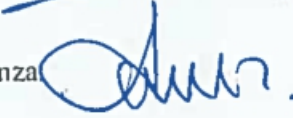
Üye : Dr. Öğrt. Üyesi Muhammed Said AKAR

İmza:

Üye : Dr. Öğrt. Üyesi Faruk KARDAŞ

İmza:

Yukarıdaki sonuç Enstitü Yönetim Kurulunun 28.08.2019. tarih ve 25.08.2019. sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa Fatih ERTUGAY
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaklardan yapılan bildirişlerin, şekil ve tabloların kaynak olarak kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

Bilimsel Etiğe Uygunluk Sayfası

"Öğretmen Adaylarının Çeşitli Değişkenlere Göre Girişimcilik Algılarının İncelenmesi" isimli "Yüksek Lisans" tezim tarafımca intihal tespit programı ile incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim.

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiğı gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim28/08/2019

Selda YILMAZ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE GİRİŞİMCİLİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Selda YILMAZ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Said AKAR

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre girişimcilik algıları puanları arasında fark olup olmadığını belirlemektir. Araştırmaya Erzincan Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrenim görmekte olan 122 erkek ve 442 kadın olmak üzere toplam 564 öğretmen adayı gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada beş faktörlü “Öğretmen Adaylarına Yönelik Girişimcilik Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS (22.0 for Windows) paket programında, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile TUKEY testi ile karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğretmen adaylarının girişimcilik algıları üzerinde cinsiyet, üniversite, bölüm, aile geliri ve ikamet ettikleri yerler bakımından farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Anne ve babanın eğitim düzeyi ile meslekleri ayrıca kardeş sayısı bakımından bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

2019, 45 Sayfa

Anahtar Kelimeler: Fen Bilgisi Eğitimi, Girişimcilik, Öğretmen Adayları

ABSTRACT

Master Thesis

INVESTIGATION OF PRE-SERVICE TEACHERS' PERCEPTIONS OF ENTREPRENEURSHIP ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

Selda YILMAZ

Erzincan Binali Yıldırım University
Institute of Natural and Applied Sciences
Department of Science and Mathematics Education

Supervisor: Asist. Prof. Dr. Muhammed Said AKAR

The aim of this study is to determine whether there is a difference between the prospective teachers' perceptions of entrepreneurship according to various variables. A total of 564 prospective teachers, 122 males and 442 females, were enrolled in the study voluntarily from Erzincan University, Atatürk University, Aksaray University and Afyon Kocatepe University. Five-factor “Entrepreneurship Scale for Prospective Teachers” was used in the study. The data obtained were compared with SPSS (22.0 for Windows), independent samples t test, one way ANOVA and TUKEY test. As a result of the research; It has been determined that there are differences in pre-service teachers' perceptions of entrepreneurship in terms of gender, university, department, family income and place of residence. It was found that there was no difference in terms of education level and occupation of the parents and number of siblings.

2019, 45 Pages

Keywords: Science Education, Entrepreneurship, Pre-service Teachers

TEŞEKKÜR

Tez yazım süresince; her türlü yardımı, bilgiyi ve desteği benden esirgemeyen değerli danışman hocam Sayın Dr. Öğretim Üyesi Muhammed Said AKAR'a ve her zaman manevi desteğiyle yanımda olan aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Selda YILMAZ

Ağustos, 2019

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	vii
SİMGELER ve KISALTMALAR	viii
1. GİRİŞ.....	1
2. KAYNAK ÖZETLERİ	3
2.1. Eğitim ile İlgili Yapılan Çalışmalar	3
2.2. Fen Eğitimi İle İlgili Yapılan Çalışmalar	6
2.3. Diğer Alanlardan Yapılan Çalışmalar	7
3. KURAMSAL TEMELLER.....	9
3.1.Girişimcilik.....	9
3.1.1.Girişimcilik kavramının tanımı	9
3.1.2.Girişimcilik becerileri ve girişimci bireyin özellikleri	10
3.1.3.Girişimcilik ve eğitim.....	14
3.1.3.1. Girişimcilik ve fen eğitimi	15
3.1.3.2. Girişimcilik ve öğretmen.....	15
4. MATERYAL ve YÖNTEM.....	18
4.1.Araştırma Yöntemi.....	18
4.2.Araştırma Grubu	18
4.3.Problem	18

4.4.Alt Problemler.....	19
4.5.Kullanılan Ölçekler.....	19
4.6.İstatiksel Analiz	20
5. ARAŞTIRMA BULGULARI.....	21
6. SONUÇ ve TARTIŞMA.....	31
KAYNAKLAR	37
EKLER.....	42
Ek-1. Girişimcilik Ölçeği.....	43
Ek-2. Etik Kurul Kararı.....	45
Ek-3. Akademik Yayınlar	46
ÖZGEÇMİŞ	47

TABLÖLER LİSTESİ

Sayfa

Tablo5.1.Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri.....	21
Tablo5.2.Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Algılarının Minimum, Maksimum, Ortalama Ve Standart Sapma Genel Değerleri.....	22
Tablo5.3.Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması.....	23
Tablo5.4.Öğretmen Adaylarının Eğitim Gördükleri Üniversitelere Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması	24
Tablo5.5.Öğretmen Adaylarının Eğitim Gördükleri Bölümlere Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması	25
Tablo5.6.Öğretmen Adaylarının Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması	26
Tablo5.7.Öğretmen Adaylarının Annelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması	27
Tablo5.8.Öğretmen Adaylarının Babalarının Mesleklerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması.....	28
Tablo5.9.Öğretmen Adaylarının Kardeş Sayılarına Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması.....	28
Tablo5.10.Öğretmen Adaylarının Aile Gelir Düzeylerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması.....	29
Tablo5.11.Öğretmen Adaylarının İkametlerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması.....	30

SİMGELER ve KISALTMALAR

Simgeler

$\bar{X}$	Ortalama
%	Yüzde
α	Güvenirlilik Katsayısı
β	Regresyon katsayısı
B	Regresyon Sabiti
R	Korelasyon Katsayısı
S	Standart Sapma
Sd	Serbestlik Derecesi
Sh	Serbest Hata
T	t-değeri

Kısaltmalar

BDE	Bilgisayar Destekli Eğitim
KPSS	Kamu Personeli Seçme Sınavı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MTA	Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ÖT	Ön Test
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
TÖMAB	Teknolojik Öğretmenlik Meslek ve Alan Bilgisi
TPACK	Technological Pedagogical Content Knowledge
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu

1. GİRİŞ

Ülkemizin dünyada söz sahibi olabilmesi bilimde ve teknolojiye iyi seviyede olmasına bağlıdır. Bu seviye için de yeni nesillere bu yönde eğitim verilmesi gerekmektedir. Toplumların kalkınmışlık düzeyi ile eğitim sistemi arasında sıkı bir bağ vardır. Bu yüzden öğrencilerin kendi kendine yeten, araştıran, bilimsel düşünen, problem çözmekten zevk alan, yaratıcı fikirler öne süren, teknolojiyi iyi kullanan, girişimci bireyler olarak yetişmesi oldukça önemlidir. İçinde bulunulan çağın ihtiyaçlarını karşılayabilecek bireyler yetiştirme vizyonu olan eğitim sistemleri, girişimcilik özelliklerine sahip bireyler yetiştirmeyi kendine hedef edinmiştir (Bacanak, 2013). Bu amaç doğrultusunda 2013 yılında hazırlanan Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda araştırma sorgulamaya dayalı öğrenme anlayışı benimsenmiş olup bu noktada Fen Bilimleri dersine önemli işlevler yüklenmiştir. Bu anlayışa paralel olarak bilgi, beceri, duyuş ve fen-teknoloji-toplum-çevre öğrenme alanlarına yer verilmiştir. Beceri öğrenme alanının yaşam becerileri alt alanındaki becerilerden biri de girişimcilik becerisidir (MEB, 2013). Fen bilimleri dersi "Beceri" öğrenme alanı aşağıdaki iki alt alandan oluşmaktadır. Bu iki alt alandan yaşam becerileri de altı alana ayrılmıştır. Beceri öğrenme alanına ait iki temel alandan birisi Bilimsel Süreç Becerileri diğeri de Yaşam Becerileridir.

Bilimsel Süreç Becerileri: Bu alan; bilim insanlarının çalışmaları sırasında kullandığı beceriler olan gözlem yapma, sınıflama, verileri kaydetme, hipotez kurma, ölçme, verileri kullanma ve model oluşturma, değişkenleri değiştirme ve kontrol etme, deney yapma becerilerden meydana gelmektedir.

Yaşam Becerileri: Bu alan; bilimsel bilgiye ulaşma ve bilgini kullanılmasına yönelik analitik düşünme, karar verme, yaratıcılık, girişimcilik, iletişim ve takım çalışmasından oluşan yaşam becerilerini kapsamaktadır. Aşağıda yaşam becerileri kısaca tanımlanmaya çalışılmıştır.

Analitik düşünme: Az sayıda çözüm odaklanıp, bütünü görebilme olarak ifade edilmektedir.

Karar verme: Bir iş veya sorun hakkında düşünerek kesin yargı varmadır.

Yaratıcılık: Akıcı düşünme yeteneğidir.

İletişim: Sözel veya sözel olmayan becerilerdir.

Takım çalışması: Ekip halinde hareket edebilmedir.

Girişimcilik: Girişimciliğin tanımı ve özellikleri daha detaylı verileceği için burada verilmemiştir.

Türkiye’de girişimcilerin, toplumun vizyon sahibi bireyler olduğu gözlemleniyor (Pan ve Aksay, 2015). Toplumdaki en önemli insan yetiştirme konumunda olan öğretmenlerin ise “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikler ” düşünüldüğünde girişimcilik becerileri ile paralel olduğu görülmektedir (MEB, 2013).

Dünyada 1971 yılında girişimcilik eğitimi veren 16 yükseköğretim kurumu varken, bu rakam 2000’li yıllara gelinliğinde 800’ü geçmiştir. Girişimcilik eğitiminin küçük yaşlarda başlatılması gerekliliği, ülkemizde Talim Terbiye Kurulu’nun kararı ile ortaöğretim kurumlarında “girişimcilik” dersi verilmesine ilişkin çalışmaların başlamasına sebep olmuştur (MEB, 2009). Üniversiteler ise ders programlarına “Girişimcilik” derslerini giderek artan bir oran ile koymaktadır (Konaklı ve Göğüş, 2013).

2.KAYNAK ÖZETLERİ

2.1.Eğitim Alanında Yapılan Çalışmalar

İşcan ve Kaygın (2011), yaptıkları çalışmada Kafkas üniversitesi ve Kırıkkale üniversitesi son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Veriler anket yöntemi ile 366 kişiden toplanmıştır. Ankette 5’li Likert ölçeği kullanılmış ve veriler SPSS paketi ile analiz elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda üniversite son sınıf öğrencilerin girişimcilik eğilimine sahip oldukları ortaya konulmuştur.

Arslan (2002), yaptığı çalışmasında öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin oluşmasında ve mesleki tercihlerinde fiziksel, sosyal ve ekonomik çevrenin rolünü incelemiştir. Haliç üniversitesinde ocak ayı içinde toplam 200 öğrenciye yüz yüze anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda girişimcilik konusundaki cinsiyet ayrımının öneminin giderek yitireceğinin ve kadınların girişimciliğe elverişli çeşitli özelliklerinden dolayı önümüzdeki dönemde iş hayatında daha önemli roller alacakları öngörülmüştür. Öğrencilerin ailelerinin gelir seviyesi ve ailedeki çocuk sayısının az oluşu ile girişimcilik arasındaki ilişkinin doğru orantılı olduğu görülmüştür. Girişimci adaylarının eğitime daha çok önem verdiklerini, başarı ya da başarısızlıklarını kader, şans vb. değil de kendi içsel donanım ve eylemlerine bağlı olduğu sonucu yapılan çalışmada ulaşılmıştır.

Eraslan (2011), çalışmasında ilköğretimin ilk üç sınıfında okutulan ve 2005 yılında yeniden yapılandırılan “Hayat Bilgisi” dersi öğretim programındaki girişimcilik öğretimi, kazanımlar ve etkinlikler bağlamında incelenmiştir. Çalışma sonucunda girişimcilik ile ilgili becerilerin sadece doğuştan ve yaşanan çevrenin etkisiyle gelişmeyeceği, eğitiminde bu becerilerin geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda programlardaki kazanımların öğrenci düzeyine uygun olarak planlandığı, öğretmenler tarafından girişimciliği destekleyici etkili öğrenme-öğretme ortamının sağlanması gerektiği vurgulanmış bunun yanı sıra okul-aile iş birliğinin önemli olduğu, girişimci bireyler yetiştirmede bu sürece ailenin dahil edilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Yılmaz ve Sünbül (2009) çalışmalarında, üniversite öğrencilerin girişimciliklerini ölçebilmek için güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı geliştirmek amacıyla Selçuk Üniversitesinin farklı bölümlerinde okuyan 474 öğrenci rastgele seçilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğine ilişkin bulgular faktör analizi yöntemi ile sağlanmıştır. Temel bileşenler analizlerine dayalı olarak ölçeğin maddelerinin tek bir factored (boyutta) toplandığı görülmüştür. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin bulgular Cronbach alfa (İç tutarlılık) ile sağlanmıştır. Bulgular ölçeğin iç tutarlılığına ilişkin güvenirlilik katsayısının yeterli düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Ölçek toplam puanlarında, öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre manidar farklar bulunmamıştır.

Uygun, vd. (2012) yaptıkları çalışmalarında bütünsel bir yaklaşımla genç girişimci adaylarının girişimcilik eğilimleri, girişimci kişilik özellikleri, kişisel-özgeçmiş faktörlerinden oluşan kişisel özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla yapmışlardır. Alan yazından yararlanılarak oluşturulmuş bir anket yoluyla Aksaray Üniversitesi'nde okuyan girişimci adaylarından kolayda örnekleme yöntemiyle 2011-2012 öğretim yılında 1080 katılımcıdan birebir erişilerek anket yoluyla veri toplanmıştır. Toplanan veriler Ki-Kare ve Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA) ile değerlendirilmiştir. Analiz sonuçları, genç girişimci adaylarının girişimcilik eğilimleri ile kişisel ve özgeçmiş faktörleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur. Ancak, girişimci kişilik özellikleri açısından, özgüven ve risk alma eğilimi altboyutlarının dışında diğer girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Konaklı ve Göğüş (2013) öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerine yönelik bir ölçek geliştirmek amacıyla Kocaeli Üniversite Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan 323 öğretmen adayı ile çalışma yapmıştır. Veriler açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi tabi tutulmuştur. Açımlayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeğin üç faktörden oluştuğunu göstermiştir. Üç faktörün açıkladığı toplam varyans %41 olarak saptanmıştır. Doğrulayıcı factor analizi sonuçları, üç faktörlü yapıyı doğrulamıştır. Sonuçlar, “Aday Öğretmenlerin Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği'nde” elde edilen puanların güvenirliliği ve geçerliği hakkında kanıtlar bulunmuştur.

Gömlüksiz ve Kan (2009), çalışmasını Diyarbakır ilinde 2004-2005 eğitim öğretim yılında yeni programın uygulandığı beş pilot ilköğretim okulunda öğrenim gören 600 tane beşinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenci görüşleri üçlü likert tipi bir ölçekle alınmıştır. Ölçeği geçerlik ve güvenirlik analizleri hesaplanmıştır (Alpha:.90). Verilerin analizinde aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Bulgular sonucunda öğrencilerin eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, girişimcilik becerilerini kazandırmada Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim programının etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Akyürek ve Şahin (2013), 2012-2013 eğitim öğretim yılı İstanbul il ve ilçelerinde ki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ile küme örnekleme tekniği kullanılmıştır. İlköğretim programında yer alan ortak temel becerilerden girişimcilik becerisine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada 45 maddeden oluşan ve araştırmacılar tarafından geliştirilen “Öğretmen Girişimcilik Becerisi Ölçeği” uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin, öğrencilerin yeterli özgüvene sahip olduklarını ve risk alma eğiliminde oldukları belirlenmiştir. Buna rağmen öğrencilerin karar verme ve risk alma konularındaki beceri düzeyleri düşük olduğu bulunmuştur.

Baysal ve Özkul (2009), eğitim kurumlarında okutulan basılı materyallerin girişimcilik kültürü oluşturmadaki rolüne bakmak amacıyla 2008- 2009 yılında ilköğretimin ilk beş yılında okutulan 5 adet Sosyal bilgiler 5 adet Türkçe ders kitabı olmak üzere 10 adet ders kitabını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda girişimcilik ve girişimcilik kavramı ile ilgili kısımların en çok ilköğretim 4 sınıf kitaplarında yer aldığı görülmüştür. Bunu 5 sınıf kitapları izlemiştir. Ayrıca okuma kitapları doğrudan olmasa da dolaylı yünden çocukları yaratıcı düşünmeye teşvik eden durumların olduğu çalışma sonucunda bulunmuştur.

2.2.Fen Eğitimi İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Bacanak (2013), tarafından Amasya ilinde 2017- 2018 eğitim yılı güz yarı yılın da görev yapmakta olan beş fen bilimleri öğretmeni üzerinde çalışma yapılmıştır.8 sorudan

oluşan yarı yapılandırılmış mülakat verileri NVIVO 9 programı ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin, girişimcilik kavramı ile yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıkları ve öğrencilere girişimcilik becerisini kazandırmada farklı görüş ve uygulamalara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenci merkezli yöntem ve tekniklerinin girişimcilik becerisini geliştirmede daha etkili olacağını yönünde ortak bir görüşe sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Deveci ve Çepni (2014) çalışmalarında girişimcilik eğitimi pedagojisi, öğrenme ortamları, eğitimci ve öğrenci rolünü netliğe kavuşturmak niyetiyle derleme niteliğinde bir çalışma yapmışlardır. Araştırma sonucunda fen bilimleri öğretmenlerinin girişimcilik konusunda teorik bir alt yapıya sahip olmadıkları ve girişimciliği kapsayan kazanımları uygulamaya aktarmada problem yaşayacaklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca fen bilimleri programlarının girişimciliği nasıl geliştireceğine yönelik herhangi bir materyalin hazırlanmadığını ifade etmişlerdir.

Deveci ve Çepni (2015), Öğretmen adaylarına yönelik girişimcilik ölçeği geliştirmek amacıyla 2013-2014 eğitim öğretim yılında beş üniversitenin fen bilgisi öğretmenliğinde öğrenim gören 730 öğretmen adayı ile çalışma yürütülmüştür. Madde havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşü alınarak kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Araştırmanın güvenilirliği Cronbach Alpha ve test- tekrar yöntemi ile sağlanmıştır. Çalışma sonucunda risk alma, yenilikçi olma, kendine güven, fırsatları görme, duygusal zeka alt boyutlarından oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçek elde edilmiştir.

Deveci, vd. (2015), girişimcilik konusunda öğrencilerde farkındalık oluşturmak ve fen tabanlı girişimci eğitim modülleri geliştirmek, uygulamak ve değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma 2013-2014 eğitim yılında Bursa'nın Nilüfer ilçesine bağlı bir köy okulunda bulunan 44 yedinci sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Uygulama okulda beş hafta boyunca sürmüştür. Veriler açık uçlu sorular ve öğretmenin aldığı gözlemnotlardan elde edilmiştir. Öğretmenin gözlem notlarından öğrencilerin süreçte aktif olduğu ve ödev konularını ilginç buldukları ortaya çıkmıştır.

Deveci ve Çepni (2017), bu çalışmanın amacı fen bilimleri öğretim programı ile bütünleştirilmiş girişimcilik eğitimi modüllerinin fen bilimleri öğretmen adayları üzerindeki yansımalarını belirlemektir. Araştırma 2013-2014 eğitim öğretim yılında

öğrenim gören 26 fen bilimleri öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırma fenomenografik araştırma desenine göre tasarlanmış ve 14 hafta sürmüştür. Veriler eğitim modüllerinin uygulandığı süreçte yarı yapılandırılmış görüşmeler ve öğrenme günlükleri ile toplanmıştır. Sonuç olarak girişimcilik eğitim modüllerinin öğretmen adaylarının girişimcilik ve girişimcilik özellik algılarına sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

2.3.Diğer Alanlarda Yapılan Çalışmalar

Ağca ve Kandemir (2008), Afyonkarahisar ilinde imalat sektöründe faaliyet gösteren aile işletmelerindeki iç girişimcilik davranışları, dışsal çevre faktörleri ve işletme performansı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Veriler anket yöntemi ile 206 aile işletmesinden toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre büyüme, kararlılık ve verimlilik göstergeleriyle sadece iç girişimcilik boyutlarından yenilik arasında pozitif bir ilişki ortaya konulmuştur. Proaktiflik boyutuyla sadece verimlilik göstergesi arasında anlamlı bir ilişki varken risk alma boyutu ile anlamlı bir ilişki yoktur.

Gümüsoğlu ve Karaöz, 2014 yılında Muğla ilinde yaptıkları çalışmada insanoğlunun varoluşundan bu yana girişimciliğin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Literatür taraması, yüz yüze görüşme ve arşiv araştırması yöntemleriyle girişimciliğin uzandığı tarihsel süreç incelenmiştir. Bulgulara göre Muğla da girişimciliğin gelişmesi üzerine bir etkisi ortaya konulmuştur.

Eser ve Yıldız (2015), çalışmaların amacı yabancı yazında geçen problemleri irdelemek ve aynı zamanda Türkiye’de girişimcilik literatürüyle ilgili araştırmaları içerik ve yönetsel olarak incelenmiştir. Yök, doktora tezleri, bildiri, Ulakbimde yer alan dergilerin ve makaleler olmak üzere son on yıldaki 79 bilimsel yayın taranmıştır. Araştırmanın sonucunda tüm veriler detaylı olarak ortak bir şablon oluşturulmuş ve anahtar kelimeler olarak “girişimci birey” ve “girişimcilik eğilimi” en fazla tekrar eden anahtar sözcükler olduğu ortaya konulmuştur.

3.KURAMSAL TEMELLER

3.1.Girişimcilik

Çağdaş uygarlığın gelişmesinde girişimcilik faktörü her dönemde çok önemli bir işleve ve yere sahip olmuştur. Son yıllarda ise daha da önem kazanmış ve ekonomik kalkınma, istihdam yaratma ve sosyal gelişmenin temel faktörü olarak ön plana çıkmaya başlamıştır (Arslan, 2002). Daha çok iktisatçıların ilgi alanına giren girişimcilik (Aytaç, 2006) günümüzde diğer alanlarda da çalışılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır (Gibb, 2002; EuropeanCommission, 2013; akt. Deveci ve Çepni, 2014). Ayrıca girişimciliğin temelinde insan olduğu için sadece ekonomik alanda değil sosyolojik ve psikolojik alanlarda da çalışılması gereken bir konudur (Gümüsoğlu ve Karagöz, 2014). 21. Yüzyıl bilgi toplumunda artık alışlagelen kavramlar ve kurallar hızla değişmekte ve yerini sakin, bilgiye dayalı, düşünen ve yenilikçi bir anlayışa sahip girişimciye bırakmaktadır (Ercan ve Gökdeniz, 2009). Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de girişimcilik konusu giderek önem kazanmış ve çalışılmaya başlanan bir kavram olarak gündeme oturmuştur (Şeşen ve Basım,2012).

3.2.Girişimcilik Kavramının Tanımı

Latince “intare” kökünden gelen ve İngilizce “enter” ile “pre” kelimelerinin bir araya gelerek oluşan “entrepreneur” yani “girişimci” kavramı işe veya olaya ilk atılan ya da girişen birey anlamına gelmektedir (Korkmaz, 2000). Girişimcilik kelimesi kavram olarak, bir eylemi ifade ederken, Fransızca’ daki üstlenmek, girişmek, fırsatları kovalamak, yenilik ve bir iş başlatma yoluyla ihtiyaç ve istekleri yerine getirmek anlamına gelen entreprende kelimesinden türemiştir (Topaloğlu,2006). ‘entre’ girmek ve ‘prendre’ almak, üstlenmek sözcüklerinden oluşmaktadır.

Bir kavram olarak girişimcilik değişik tanımlarıyla, algılanış biçimleriyle ve gereksinimleriyle değişik dönemlerde değişik işlevler üstlenmiş fakat hep var olmaya devam etmiştir (Ercan ve Gökdeniz, 2009). Girişimcilik geçmişten günümüze, dünyada ve ülkemizde önemini koruyan ve gün geçtikçe değeri artan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Çolakoğlu, 2016). Girişimcilik kavramı incelendiğinde ekonomik,

psikolojik ve sosyolojik yaklaşımlarla açıklamaya çalışan literatürde birçok farklı tanıma rastlanmak mümkündür. Girişimcilik; kaynakları ekonomik olarak seferber etme, harekete geçirme faaliyeti olarak tanımlanmaktadır (Aytaç, 2006). Yılmaz ve Sünbül ise (2009) girişimciliği üretim malzemelerini bir araya getirip kaynakları etkili kullanıp üretim yapıp ve sonucunda para kazanabilmek olarak tanımlarken, Akpınar (2011) girişimciliği; gerekli zaman ve çabayı harcayarak ekonomik, fiziksel ve sosyal riskleri göze alıp sonucunda, bireysel olarak tatmin olma ve ekonomik değeri olan bir ödül elde etme süreci olarak tanımlamaktadır.

Girişimci, insan ihtiyaçlarının karşılanması için üretim öğelerini bir araya getirip riski ve sorumluluğu kendi üstlenerek kar ya da fayda elde etmek üzere faaliyetlerde bulunan kişi olarak görülmektedir (Duygulu, 2008). Girişimcilik esasen bir anlayış ve davranış biçimidir (Çetindamar, 2002). Girişimci davranışın günümüz iş dünyasında, ekonomiye katkıda bulunabilecek, istihdamı artıracak ve yeni işler kurması için önemi giderek artmaktadır (Çolakoğlu, 2016).

İktisadi açıdan girişimci, arz ve talebi karşılayan, pazar arayan kişi; girişimcilik ise, daha çok kaynakları ekonomik olarak seferber etme, harekete geçirme faaliyeti olarak tanımlanmaktadır (Aytaç, 2006). Girişimcilik, yeni işletmelerin ortaya çıkmasına ve geliştirilmesine ön ayak olacak bir güçtür. İşletmenin mevcudiyetini devam ettirebilmesi için gerekli olan kaynakları alıp sonucunda oluşabilecek her türlü riski üstlenmektedir (Yılmaz, 2014).

Girişimci düşüncenin temel dayanakları; fırsatları fark etme, yenilikçi ve yaratıcı olma, risk alma, öncü olma, rekabetçi düşünmeyi ifade ederken alışılmışın dışında özgün fikirler ortaya koyarak yeni ürün çıkarmayı ifade eder (Arpacı, 2015).

3.3.Girişimcilik Becerileri ve Girişimci Bireylerin Özellikleri

Bilimde ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler birçok durumu değiştirirken toplumun bir parçası olan girişimci birey ve girişimcilik becerilerinin önemini de değiştirmiştir. Girişimcilik günümüzde istihdama çare, yaşam kalitesini geliştiren ve yükselten bir dizi faaliyetler bütünü, ekonomik büyüme ve kalkınmanın temel taşı olarak ifade edilebilir

(Yüksel, vd. 2015). Girişimcilik tanımı gibi girişimcilik becerileri ve girişimci bireyin özellikleri de araştırmacılar tarafından farklı şekillerde sınıflandırılmıştır.

Girişimcilik becerisi gelişen bir bireyde; bağımsız olarak çalışma isteği, fırsat kollama, bir işi geliştirme ve büyütme, başarıya arzu duyma, liderlik ve planlı çalışma gibi birçok özellik mevcuttur. Ayrıca fırsatların görülmesi uygun olanın değerlendirmeye alınması fikirlerin yatırıma dönüştürülmesi ve sonuçlarını göze alabilmesi o kişiyi girişimcilik vasfını kazandırırken onu diğer bireylerden ayıran önemli özelliklerdendir (Çolakoğlu, 2016)

Özdevecioğlu ve Cingöz (2009), girişimcilik becerilerini; çevreyi analiz etme, çevredeki imkânları fark etme, bu imkânlardan yararlanmak için gerekli kaynakları bulma ve bu kaynakları bir araya getirerek kullanıma sunma olarak ifade etmektedir. Gömleksiz ve Kan (2009) girişimcilik becerilerini; problem çözme, yaratıcılık, ikna etme, plan yapma, doğru karar verme ile kendine güven duyma, özerk olma, kendine yetebilme, başarıya yönelme, çok yönlü olma, becerikli ve dinamik olma olarak gruplandırırken, Keleş (2013), girişimcilik becerilerini başarma ihtiyacı, bağımsızlık ihtiyacı, yaratıcılık eğilimi, risk alabilme, içsel kontrol odaklılık olarak sınıflandırmıştır. MEB (2005) ise girişimcilik becerilerini; sosyal ilişkilerde, iletişimde, iş dünyasında ve benzeri alanlarda gerekli ve etkili davranışları uygun bir şekilde ve zamanda ortaya koyma ve talep görebilecek bir ürün veya hizmeti daha iyi üretebilme ya da pazarlayabilme amacıyla yeni bir sistem kurmak için gerekli olan beceriler olarak ifade etmiştir. Yapılan çalışmalarda girişimcinin kim olduğunu ve onu belirleyen özelliklerin net şekilde ortaya konulmasa da belirli özellikler dikkat çekmektedir. Bir kişinin girişimci olabilmesi için risk ve sorumluluk alma, dinamik bir kişiliğe sahip olma, yeniliklere açık olma, büyüme isteği gibi özelliklere sahip olmalıdır (Soylu, vd. 2015). Başarılı girişimcilerde; çalışkanlık, organizasyon yeteneği, denetim yeteneği, bilgi, kendisi ile barışık olma, iyi iletişim kurma, azim, kararlılık, kendine güven ve sürekli yenilenme isteği gibi özelliklere sahip oldukları görülmektedir (Tutar ve Altınkaynak, 2013). Girişimcinin en sıklıkla üzerinde durulan özelliklerinden birisi de yüksek sezgi gücüne sahip olmasıdır (Çalışkan Maya, vd. 2012).

Daft girişimci bireyin özelliklerini kendine güven, iç kontrol, yüksek enerji, zaman

kontrolü, başarı ihtiyacı, belirsizliğe karşı tolerans, demografik faktörler, yönetim becerisi şeklinde yedi başlıkta toparlamıştır (Yurtseven, 2007). Soylu ve arkadaşlarına (2015), göre ise girişimci bireyin özelliklerini genel olarak belirsizliğe karşı tolerans, bağımsızlık ihtiyacı, risk alma davranışı, yenilikçilik (inovasyon), yaratıcılık, başarı ihtiyacı, iletişim, içsel kontrol olarak sınıflandırmaktadır.

Eraslan (2011) ise girişimci bireyde olması gereken becerileri şu şekilde sıralamıştır:

- Yeniliklere açık olmalı, değişik fikirleri ve düşünceleri kazanç alanlarına dönüştürmeli
- Farklı ve sıra dışı olmanın meydana getirdiği riskleri üstlenmeli ve durumu yönetme becerisine sahip olmalı
- Girişimcilik sürecini sürdürmede ve yeni fikirler üretmede lider konumunda olmalı
- Girişimcilik bir proje yönetimidir. Planlı ve araştırmacı olmalı

Akyürek' e (2013) göre iyi bir girişimci bireyde bulunması gereken özellikler şunlardır:

Gözlem: İnsanların ihtiyaçlarını fark etmeli, hissetmeli ve karşı tarafla empati kurabilmedir.

İş ve Göreve Bağlanma: Büyük başarıların kolayca ve çabuk gerçekleşmeyeceğini bilmeli ve işini şansa bırakmadan çalışmalarını bitirene kadar çaba göstermelidir.

Liderlik: Grup arkadaşlarını ve çevresindeki bireyleri çalışmaya yönlendirmeli, motive etmeli, organize ve önderlik etmelidir.

Belirsizlikle Yaşama Becerisi ve Orta Düzeyde Risk Alma: Genel olarak ifade edilenin aksine başarılı girişimciler büyük risk almamalı, işletmenin geleceğini zor durumda bırakacak riskleri almaktan ve bu yönde adım atmaktan kaçınmalıdır.

Objektif Olma:İşlerini plan ve organize ederken duygusal olmaktan ziyade kararlarını objektif olarak almalıdır.

Pratik Zekâ: Esnek düşünmeli, perspektif bakabilmeli, çabuk çözüm üretmeli, ayrıntı ve kurallara takılmamalıdır.

İyimserlik: Girişimciler sürekli olarak riskli ve belirsiz durumlarla çalıştıkları için en zor durumlarda bile iyimser olmalıdır.

İkna: Yapmış olduğu işte diğerlerini yeterince ikna edebilme gücüne sahip olmalıdır.

Uzlaşma: İnsanlarla iyi ilişkiler kurmalı, uzlaşmak gerektiğinde arabuluculuk yapabilmelidir.

Proaktif Yönetim: Günlük devam eden çalışmaların işleyişine kafa yorarken, aynı zamanda geleceğe yönelik atacağı adımları planını da şimdiden bilmelidir.

Azim: Güçlüklerden ve başarısızlıklardan bıkmamalı, riskten korkmamalı, stres altında çalışabilmelidir.

Bilgi: Çalışacağı konu hakkında detaya girmez ama özünü bilmelidir.

Çevre: İş getiren, kaynak yaratan, bağlantı kuran, sorunlara çözüm getiren çevreye sahip olmalıdır.

Hesap: İşin getirisini, anaparasını, nakit akışını, zaman planını, risklerini hesaplayabilmelidir.

Öğrenmeye Elverişlilik: Geçmiş yaşantısında yeni iş fikirleri oluşturmuş olmalı ve bunu sürekli hale getirmelidir.

Kendilik Değeri ve Başarı Güdüsü: Kendisi hakkında olumlu bir benlik algısı oluşturmalı ve bunu başarı yoluyla doyurabilmelidir.

Çalışkan ve Güvenilir Kişilik: Fikirlerini hayata geçirebilmek için çalışmanın yanı sıra ihtiyaç duyduğu kaynaklara erişme noktasında verdiği sözü yerine getirmeli ya da çaba harcayan kişiliğe sahip olmalıdır.

Fırsatları ve Tehditleri Algılama: Kimsenin fark edemediği durumları görebilmeli ve olası tehditleri önceden sezmelidir.

İyimserlik ve Sorunlarla Başa Çıkma: En olumsuz koşullar altında bile iyimser olabilmeli ve sorunlarla mücadele edebilecek güce sahip olmalıdır.

Hedefe Odaklanma: Girişimci ele aldıkları hedeflere ulaşabilmek için yaptıkları çalışmalara odaklanmalı ve çok dikkatli olmalıdır.

3.4.Girişimcilik ve Eğitim

Küreselleşen dünyada eğitimin ve bilgi teknolojisinin öneminin artmasıyla iyi eğitilmiş insan gücünün ülkelerin kalkınmasında gün geçtikçe önemi daha iyi görülmektedir (Çiçek ve Durna,2012). Ülkelerin en değerli sermayesi olan insanın gerçek potansiyelleri olarak risk alan, farklı düşünen, çevreyi tanıyan, girişimci bireyler olarak yetiştirmek gerekmektedir. Girişimcilik eğitiminde temel amaç bireyin sahip olduğu girişimcilik potansiyelini ortaya çıkarıp ve girişimcilik eğilimini doğru yerde doğru şekilde kullanmasıdır. Girişimcilik eğilimi, girişimcilik eğitiminin önemini artırmakta ve özellikle işletme bölümleri bu konu ile ilgili derslere ve projelere daha önem vererek aktif hale getirmektedir (Doğaner ve Altunoğlu, 2010). Girişimciliğin, genetik bir özellik olmasının yanında eğitim ve öğrenme sonucunda bireye kazandırılacak bir davranış değişikliği olduğu birçok araştırmacı tarafından ifade edilmektedir (Çolakoğlu, 2016). Bu araştırmalara göre girişimcilik eğitimi almamış bireylerin kendi öz yeterliliklerinin farkında olmaları her zaman mümkün olmayabilir.

3.4.1.Girişimcilik ve Fen Eğitim

Kişilerin hayata bakışı önce benliklerinde, sonra bulundukları evre ve o çevrede kabul gören anlayışa göre şekil almaktadır (Kara, 2009). Hayata bakış gibigirişimcilik özelliği de bireylerde genetik olarak var olabileceği gibi aile, evre, eğitim durumu gibi çeşitli etkenlerin etkisi altında gelişmesi mümkün olabilir (Arslan, 2002). Girişimciliğin hem niceliksel hem de niteliksel olarakkazandırılmasında büyük öneme sahip kurumların başında niversiteler, daha geniş ifade ile yüksek öğrenim kurumları yer almaktadır (Bulut ve Aslan 2014). Girişimcilik dersi; üniversitelerin özellikle iktisadi ve idari bilimler kapsamındaki fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokullarında verilmektedir (Güreşçi,2014). Üniversitede okuyanların tamamına yakını geniş bireyler oluşturmaktadır ve kendi başlarına mücadele edebilme, kendi ayakları üzerinde durabilme başarılı bir girişimcilikle sağlanabilecektir (Güreşçi, 2014) niversitede verilen eğitim sayesinde bireylerin girişimcilik özelliklerinin gelişmesi sağlanabilir (Güreşçi, 2014).

İdari bilimler başta olmak üzere tüm sosyal bilimler ve fen bilimleri alanında eğitim veren kurumlar girişimci bireyler yetiştirmek için yeni eğitim tasarımları kullanmaya başlamışlardır (Pazarcık, 2016). Öğrencilerin girişimci özellikler kazanmasında öğretmenlerin rolü büyüktür (Anagün ve Atalay, 2017). Argon ve Selvi (2013) göre bilgi çağının öğretmenleri, bilgiyi üreten, kullanabilen, sunabilen ve yönetebilen kişilerken okullardaki boşlukları görebilen ve değerlendirebilen, riske girebilen, kendine güvenen, yenilikçi, bağımsız ve st düzey girişimcilik becerileriyle donanımlı olmalıdırlar.

3.4.2.Girişimcilik ve ğretmen

Girişimcilik zihniyeti basmakalıp ve dogmatik yargıların çok ötesinde araştıran, düşünen, tartışan ve sorgulayan bir anlayış biçimidir (iek ve Durna,2012). Bu nedenle niversiteye adım atan her öğrenciye girişimci adayı olarak bakmak ve onları gerekli bilgi ve becerilerle donatmak büyük önem arz etmektedir. Eğitim yoluyla kararlı, başarma arzusu olan, hedeflere ve fırsatlara odaklanan, ilk adımı atabilen, iç

kontrole sahip, risk alan yaratıcı ve girişimci bireyler yetiştirilebilir (Akyürek, 2013). Girişimci bireyler yetiştirmek tüm toplumların arzuladığı süreçtir ve bu süreç kolay değildir ancak girişimcilik kültürünün oluşturulmasına çocukluktan itibaren okullarda başlayıp iş dünyasına girene kadar devam edilebilir ve burada en büyük görev geleceğin öğretmenlerine düşmektedir (Pan ve Akay, 2015). Bireyleri girişimciliğe yönlendirecek ve onların girişimcilik becerilerini geliştirebilecek tüm unsurlar olumlu şekilde olsa da öğretmenlerin girişimci bireyler yetiştirmesi şüphesiz kendilerinin de girişimci becerilere sahip olmasına bağlıdır (Özbilen ve Oklay, 2017).

Girişimcilik denilince doğrudan ekonomi ile ilgili temel kavramlar akla gelse de aslında her alanda ön plana çıkan bir kavram olup ve girişimciliğin geliştirilmesi ise girişimci bireylerin yetişmesine bağlıdır bu da dolaylı olarak girişimci öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır (Güven, 2010). Girişimcilik kültürünün oluşturulması için çok erken yaşlarda eğitime başlanması gerekebilir. Bu kültürün oluşturulması eğitim ortamındaki en önemli faktörlerden biri olan ve programın uygulayıcısı olan öğretmenlere bu noktada büyük görevler yüklemektedir. (Bacanak, 2013). Öğretmenlerin girişimciliği ön plana çıkararak öğrencilerde var olan girişimcilik becerilerini veya özelliklerini destekleyici öğrenme-öğretme ortamı hazırlamaları gerekmektedir. Girişimcilik becerilerinin kazandırılacağı ortamların öncelikle ilham verici, sosyal, demokratik, işbirlikli ve motive edici olması gerekmektedir (Gibb, 1993; Taylor ve Thorpe, 2004; Löbler, 2006; Hjort ve Johannisson, 2007;akt. Deveci ve Çepni, 2014;). Girişimcilik becerilerinin kazandırılmasında öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini belirleme, ders içi etkinlikler ve yöntem teknikler önemli faktörlerdendir (Akyürek, 2013) Girişimciliğin ortaya çıkabilmesi için girişimcilik eğitiminin veriliş şekli, kullanılan araçlar ve yöntemler önemli bir yere sahiptir (Güreşçi,2014). Yapılandırma anlayışa dayalı yöntem ve tekniklerin girişimcilik becerilerini artıracakı düşünülmektedir. Çünkü yapılandırma yaklaşımında okul bilgisi ile yaşam bilgisini kaynaştırma ve okul bilgisini günlük yaşama transfer etme anlayışı vardır. Bu anlayış, girişimcilik eğitiminde öğrencilere kazandırılması hedeflenen özelliklerle aynı hedefe hizmet etmektedir (Deveci ve Çepni 2014). Nitekim 2013 fen bilimleri öğretim programında girişimcilik yaşam becerilerinin alt boyutu olarak ele alınmaktadır (MEB, 2013). Fen laboratuvarları, atölye uygulamaları, müfredat içi ve dışı aktiviteler sayesinde öğrencilere girişimcilikle ilgili becerileri ve yetenekleri

kapsayan girişimci özelliklerin kazandırılabilmesi ve var olanlarında geliştirilebileceği ifade edilmektedir (Adeyemo, 2009).

Öğretmenin sahip olduğu kişisel ve mesleki yeterlilikler, eğitim reformlarının başarısını belirleyici faktörü olarak görülmektedir (Konaklı ve Göğüş, 2013). Bu bağlamda öğrencilerde girişimciliği ortaya çıkarmak ve geliştirmek istiyorsak girişimci özelliklere sahip eğitimciler yetiştirme gereksinimi ortaya çıkmıştır. Toplumun ihtiyacı olan girişimci bireylerin yetişmesinde önemli yere sahip olan öğretmenlerin gerekli bilgi, beceri ve tutumlara sahip olması beklenmektedir. Girişimci bireylerin yetişmesini sağlayan öğretmen ve öğretmen adaylarının öncelikle kendilerinin girişimci bireyler olmaları yetiştirme sürecini olumlu etkileyecektir (Aydın ve Öner, 2016). Bu bağlamda fen programları öğrencileri gelecekteki kariyerlerine hazırladığı için girişimcilik becerilerinin fen eğitimi ile birleştirilmesi gerekmektedir (Beca, 2007). Girişimci özelliklerin ulusal gelişimi artırma gücüne sahip olması, bu özelliklerin ortaokulda verilen fen eğitimi sayesinde gün yüzüne çıkarılabileceğini düşünülmektedir (Bolaji, 2012).

Yılmaz ve Sünbül (2009), girişimci öğretmen adaylarından beklenen kişisel özellikleri şu şekilde sıralamıştır.

- Yaratıcı olma
- Çalışma azmi
- Cesaret, istek, kararlılık
- İletişim becerisi
- İfade edebilme yeteneği
- Motivasyon
- Hayal gücü
- Grup çalışması
- Vizyon ve misyon sahibi
- Değişime açık olma
- Tolerans gücü
- İçten ve tutarlı olma
- İkna kabiliyeti

- Liderlik vasfı
- Azim ve istek

Eğitim alanında girişimci özelliğe sahip bireyler okul öncesi, ilk ve ortaokul seviyesinde eğitim yuvaları açabilmektedirler (Ocak ve Su, 2016). Öğrencilerin yaratıcı davranışlar sergileyebilecekleri elverişli ortamın oluşturulması, girişimcilik eğitiminin belki de en önemli unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır (Bulut ve Aslan, 2014).

Girişimciliğe girişen bireyin belirli bir vizyona sahip olarak kişilik özelliklerinde başarma arzusu, yaratıcılık, hızlı ve analitik düşünme, karar verebilme gibi bir çok yeteneğe sahip bireyler olarak karşımıza çıkmaktadır (Bozkurt, 2007). Girişimciler, imkanları teşhis eder, gereken kaynakları bir araya getirir, pratik bir eylem planı uygular ve sonuçlarını belirli bir zamanda ve esnek şekilde elde etmek için uğraşan bireylerdir (Gözek ve Akbay, 2012).

4.MATERYAL ve YÖNTEM

4.1.Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden nedensel karşılaştırma araştırması kullanılarak yapılmıştır. Nedensel araştırmalar durum öncesi ve sonrası belirlenen değişkenler arasında ilişkilerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Nedensel araştırmalar değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkisinin ortaya konulmasını sağlayamaz ancak bu konuda ipuçlarına ulaşılmasını sağlayabilir. Bu araştırma aynı duruma maruz kalan gruplar arasında karşılaştırma yapabilir.

4.2.Araştırma Grubu

Araştırmaya Erzincan Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrenim görmekte olan 122 erkek ve 442 kadın olmak üzere toplam 564 öğretmen adayı gönüllü olarak katıldı.Bunların 147 tanesi Erzincan Üniversitesi, 135 tanesi Atatürk Üniversitesi, 144 tanesi Aksaray Üniversitesi, 138 tanesi Afyon Kocatepe Üniversitesindeki öğretmen adayları oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarından sınıf öğretmeni 137, sosyal bilgiler öğretmeni 122, fen bilimleri öğretmeni 151, matematik öğretmeni 154 kişiden meydana gelmektedir.

4.3.Problem

Öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

4.4.Alt Problemler

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

Öğretmen adaylarının eğitim gördükleri üniversitelere göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

Öğretmen adaylarının eğitim gördükleri bölümlere göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

Öğretmen adaylarının babalarının eğitim düzeylerine göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

Öğretmen adaylarının annelerinin eğitim düzeylerine göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

Öğretmen adaylarının babalarının mesleklerine göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

Öğretmen adaylarının annelerinin mesleklerine göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

Öğretmen adaylarının kardeş sayılarına göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

Öğretmen adaylarının aile gelir düzeylerine göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

Öğretmen adaylarının ikamet yerlerine göre girişimcilik algıları arasında fark var mıdır?

4.5.Kullanılan Ölçekler

Araştırmada Deveci ve Çepni (2015) tarafından geliştirilen beş faktörlü “Öğretmen Adaylarına Yönelik Girişimcilik Ölçeği” kullanılmıştır. Derecelendirmesi 5’li likert şeklinde olan ölçekte yer alan maddelerden 1-7 arası “Risk Alma” (min:7, max:35 puan), 8-16 arası “Fırsatları Görme” (min:9, max:45 puan), 17-23 arası “Kendine Güven” (min:7, max:35 puan), 24-31 arası “Duygusal Zeka” (min:8, max:40 puan), 32-38 arası “Yenilikçi Olma” (min:7, max:35 puan) faktörlerini belirlemektedir.

Ölçeği güvenirlik analizi sonuçları, risk alma faktöründe .641, fırsatları görme faktöründe .765, kendine güven faktöründe .663, duygusal zeka faktöründe .625 ve yenilikçi olma faktöründe .759 olduğu tespit edilmiştir.

Kalaycı (2006)’ya göre alfa katsayısına bağlı olarak bir ölçeğin güvenirliği $.00 \leq \alpha < .40$ ise ölçek güvenilir değildir, $.40 \leq \alpha < .60$ ise ölçek güvenirliği düşük, $.60 \leq \alpha < .80$ ise ölçek oldukça güvenilir ve $.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir şeklinde sınıflandırılmaktadır (Kalaycı, 2006). Bu sınıflandırmadan yola çıkarak araştırmada kullanılan ölçeğin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir.

4.6.İstatistiksel Analiz

Elde edilen veriler SPSS (22.0 for Windows) paket programında analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleriyle ilgili yapılan betimsel istatistiklerin ardından, ölçek puanlarının genel ortalamaları ve güvenirlik değerleri hesaplanmıştır. Veri setinin dağılımı incelenmiş, dağılımın normal ve homojen olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle ikili grup karşılaştırmalarında bağımsız örneklem t testi, çoklu grup karşılaştırmalarında ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda gruplar arasında farklılık var ise çoklu karşılaştırmalar için post-hoc testlerinden TUKEY testi uygulanmıştır.

5.ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde araştırmadan elde edilen verilerin analizleri verilmiştir.

Tablo 5.1. Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Erkek	122	21,6
	Kadın	442	78,4
Üniversite	Erzincan	147	26,1
	Atatürk	135	23,9
	Aksaray	144	25,5
	Afyon Kocatepe	138	24,5
Bölüm	Sınıf Öğretmenliği	137	24,3
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	122	21,6
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	151	26,8
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	154	27,3
Baba Eğitim Seviyesi	İlkokul	223	39,5
	Ortaokul	83	14,7
	Lise	156	27,7
	Üniversite	102	18,1
Anne Eğitim Seviyesi	İlkokul	394	69,9
	Ortaokul	73	12,9
	Lise	82	14,5
	Üniversite	15	2,7
Baba Mesleği	İşçi	44	7,8
	Serbet Meslkek	360	63,8
	Memur	160	28,4
Anne Mesleği	Ev Hanımı	5	0,9
	İşçi	12	2,1
	Serbet Meslkek	17	3
	Memur	530	94
Kardeş Sayısı	Kardeşi yok ya da tek kardeş	108	19,1
	2 ya da 3 kardeş	279	49,5
	4 ve üzeri kardeş	177	31,4
Aile Gelir Düzeyi	2000 TL ve altı	231	41
	2001-3000 TL	181	32,1
	3001-4000 TL	92	16,3
	4001 TL ve üzeri	60	10,6
İkamet	Köy	116	20,6
	İlçe	184	32,6
	İl	264	46,8
Toplam		564	100

Tablo 5.1. incelendiğinde, cinsiyetlerine göre %21,6'sı erkek ve %78,4'ü kadın, üniversitelere göre %26,1'i Erzincan Üniversitesinde, %23,9'u Atatürk Üniversitesinde, %25,5'i Aksaray Üniversitesinde ve %24,5'i Afyon Kocatepe Üniversitesinde öğrenim gördükleri, bölümlere göre %24,3'ü Sınıf Öğretmenliği, %21,6'sı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, %26,8'i Fen Bilgisi Öğretmenliği ve 27,3'ü İlköğretim Matematik Öğretmenliğinde öğrenim gördükleri, babalarının eğitim düzeyi %39,5'i ilkokul, %14,7'si ortaokul, %27,7'si lise ve %18,1'i üniversite mezunu, annelerinin eğitim düzeyi %69,9'u ilkokul, %12,9'u ortaokul, %14,5'i lise ve %2,7'si üniversite mezunu, babalarının mesleklerine göre %7,8'i işçi, %63,8'i serbet meslek ve 28,4'ü memur, annelerinin mesleklerine göre %0,9'u ev hanımı, %2,1'i işçi, %3'ü serbet meslek ve %94'ü memur, kardeş sayılarına göre %19,1'inin kardeşi yok ya da tek kardeş, %49,5'inin 2 ya da 3 kardeş ve %31,4'ünün 4 ve üzeri kardeşe sahip oldukları, aile gelir düzeylerine göre %41'i 2000 TL ve altı, %32,1'i 2001-3000 TL, %16,3'ü 3001-4000 TL ve %10,6'sı 4001 TL ve üzeri gelire sahip oldukları, ikametlerine göre %20,6'sı köye, %32,6'sı ilçe ve %46,8'i ise il merkezlerinde ikamet ettikleri görülmektedir.

Tablo 5.2.Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Algılarının Minimum, Maksimum, Ortalama Ve Standart Sapma Genel Değerleri

	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	Ss
Risk Alma	156	15	35	27,77	3,90
Fırsatları Görme	156	23	45	36,45	4,89
Kendine Güven	156	13	35	28,33	3,64
Duygusal Zeka	156	22	40	31,72	4,37
Yenilikçi Olma	156	14	35	25,17	4,73

Tablo 5.2. incelendiğinde risk alma faktörünün $27,77 \pm 3.90$, fırsatları görme faktörünün $36,45 \pm 4.89$, kendine güven faktörünün $28,33 \pm 3.64$, duygusal zeka faktörünün $31,72 \pm 4.37$ ve yenilikçi olma faktörünün $25,17 \pm 4.73$ olduğu görülmektedir.

Tablo 5.3.Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması

Faktör	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	P
Risk Alma	Erkek	122	28,84	4,162	3,475	.001*
	Kadın	442	27,47	3,780		
Fırsatları Görme	Erkek	122	35,96	5,416	-1,253	.211
	Kadın	442	36,59	4,738		
Kendine Güven	Erkek	122	28,48	3,812	.493	.622
	Kadın	442	28,29	3,596		
Duygusal Zeka	Erkek	122	30,74	4,822	-2,822	.005*
	Kadın	442	31,99	4,201		
Yenilikçi Olma	Erkek	122	26,02	4,387	2,262	.024*
	Kadın	442	24,93	4,799		

*p<.05

Tablo 5.3. incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre girişimcilik algıları karşılaştırıldığında, erkeklerin risk almave yenilikçi olma faktörleri değerlerinin kadınlardan anlamlı derecede yüksek olduğu, kadınların duygusal zeka faktörünün erkeklerden anlamlı derecede yüksek olduğu, fırsatları görme ve kendine güven faktörlerinde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 5.4.Öğretmen Adaylarının Eğitim Gördükleri Üniversitelere Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması

Faktör	Sınıf	N	$\bar{X}$	ss	F	p	TUKEY
Risk Alma	Erzincan (a)	147	28,07	3,588	3,085	.027*	c-d*
	Atatürk (b)	135	27,67	3,940			
	Aksaray (c)	144	28,30	3,538			
	Afyon Kocatepe (d)	138	26,99	4,431			
Fırsatları Görme	Erzincan (a)	147	36,66	4,653	1,641	.179	-
	Atatürk (b)	135	36,16	4,917			
	Aksaray (c)	144	37,06	4,658			
	Afyon Kocatepe (d)	138	35,88	5,313			
Kendine Güven	Erzincan (a)	147	28,56	3,571	2,972	.031	-
	Atatürk (b)	135	28,25	3,855			
	Aksaray (c)	144	28,85	3,378			
	Afyon Kocatepe (d)	138	27,62	3,685			
Duygusal Zeka	Erzincan (a)	147	31,84	3,858	.561	.641	-
	Atatürk (b)	135	31,31	4,609			
	Aksaray (c)	144	31,94	4,444			
	Afyon Kocatepe (d)	138	31,75	4,577			
Yenilikçi Olma	Erzincan (a)	147	25,30	5,002	1,064	.364	-
	Atatürk (b)	135	24,81	4,363			
	Aksaray (c)	144	25,68	4,682			
	Afyon Kocatepe (d)	138	24,86	4,823			

* $p<.05$

Tablo 5.4. incelendiğinde öğretmen adaylarının eğitim gördükleri üniversitelere göre girişimcilik algıları karşılaştırıldığında, risk alma faktöründe Aksaray Üniversitesinin Afyon Kocatepe üniversitesinden anlamlı derecede yüksek olduğu, diğer faktörlerinde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 5.5.Öğretmen Adaylarının Eğitim Gördükleri Bölümlere Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması

Faktör	Sınıf	N	$\bar{X}$	ss	F	p	TUKEY
Risk	Sınıf Öğr. (a)	137	27,66	4,074	4,854	.002*	c-d*
	Sosyal Bilgiler Öğr.(b)	122	27,72	4,450			
Alma	Fen Bilgisi Öğr. (c)	151	28,68	3,582			
	İlköğretim Matematik Öğr.(d)	154	27,01	3,414			
Fırsatları Görme	Sınıf Öğr. (a)	137	37,28	4,539	7,832	.000*	a-d*
	Sosyal Bilgiler Öğr.(b)	122	36,16	5,850			
	Fen Bilgisi Öğr. (c)	151	37,38	4,363			
	İlköğretim Matematik Öğr. (d)	154	35,03	4,535			
Kendine Güven	Sınıf Öğr. (a)	137	28,57	3,321	4,173	.006*	c-d*
	Sosyal Bilgiler Öğr.(b)	122	27,96	4,288			
	Fen Bilgisi Öğr. (c)	151	29,05	3,284			
	İlköğretim Matematik Öğr. (d)	154	27,71	3,577			
Duygusal Zeka	Sınıf Öğr. (a)	137	32,64	4,047	6,815	.000*	a-b*
	Sosyal Bilgiler Öğr.(b)	122	30,48	5,332			
	Fen Bilgisi Öğr. (c)	151	32,30	3,900			
	İlköğretim Matematik Öğr. (d)	154	31,31	3,975			
Yenilikçi Olma	Sınıf Öğr. (a)	137	25,35	4,939	6,107	.000*	c-d*
	Sosyal Bilgiler Öğr.(b)	122	25,01	4,987			
	Fen Bilgisi Öğr. (c)	151	26,30	4,403			
	İlköğretim Matematik Öğr. (d)	154	24,03	4,402			

* p<.05

Tablo 5.5. incelendiğinde öğretmen adaylarının eğitim gördükleri bölümlere göre girişimcilik algıları karşılaştırıldığında, risk alma, kendine güven ve yenilikçi olma faktörlerinde fen bilgisi bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının matematik bölümünde okuyan öğretmen adaylarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Fırsatları görme faktöründe sınıf öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının lehine matematik bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre istatistiksel olarak farklılaştığı görülmüştür. Duygusalzeka faktöründe ise sınıf öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre istatistiksel olarak farklılaştığı, ayrıca sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının lehine matematik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmüştür. Diğer faktörlerde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 5.6.Öğretmen Adaylarının Babalarının Eğitim Düzeylerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması

Faktör	Mezuniyet	N	$\bar{X}$	Ss	F	P
Risk Alma	İlkokul (a)	223	27,61	4,193	.407	.748
	Ortaokul (b)	83	27,80	4,199		
	Lise (c)	156	28,04	3,403		
	Üniversite (d)	102	27,67	3,745		
Fırsatları Görme	İlkokul (a)	223	36,61	5,051	.855	.464
	Ortaokul (b)	83	36,22	4,667		
	Lise (c)	156	36,75	4,917		
	Üniversite (d)	102	35,84	4,698		
Kendine Güven	İlkokul (a)	223	28,19	3,761	.354	.786
	Ortaokul (b)	83	28,59	3,415		
	Lise (c)	156	28,47	3,582		
	Üniversite (d)	102	28,22	3,674		
Duygusal Zeka	İlkokul (a)	223	31,23	4,604	1,532	.205
	Ortaokul (b)	83	32,06	4,368		
	Lise (c)	156	32,04	4,148		
	Üniversite (d)	102	32,01	4,128		
Yenilikçi Olma	İlkokul (a)	223	25,17	4,820	.105	.957
	Ortaokul (b)	83	24,98	4,876		
	Lise (c)	156	25,32	4,495		
	Üniversite (d)	102	25,11	4,825		

* $p<.05$

Tablo 5.6. incelendiğinde öğretmen adaylarının babalarının eğitim düzeylerine göre girişimcilik algıları karşılaştırıldığında hiçbir faktörde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 5.7.Öğretmen Adaylarının Annelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması

Faktör	Mezuniyet	N	$\bar{X}$	ss	F	P
Risk Alma	İlkokul (a)	394	27,77	3,868	.485	.693
	Ortaokul (b)	73	27,64	4,114		
	Lise (c)	82	28,06	3,926		
	Üniversite (d)	15	26,80	3,877		
Fırsatları Görme	İlkokul (a)	394	36,33	4,958	.647	.585
	Ortaokul (b)	73	37,15	4,480		
	Lise (c)	82	36,50	5,036		
	Üniversite (d)	15	35,87	4,486		
Kendine Güven	İlkokul (a)	394	28,19	3,646	1,399	.242
	Ortaokul (b)	73	29,03	3,140		
	Lise (c)	82	28,52	3,926		
	Üniversite (d)	15	27,53	3,998		
Duygusal Zeka	İlkokul (a)	394	31,66	4,329	.275	.843
	Ortaokul (b)	73	31,58	4,109		
	Lise (c)	82	32,09	4,772		
	Üniversite (d)	15	32,07	4,667		
Yenilikçi Olma	İlkokul (a)	394	24,92	4,842	1,266	.285
	Ortaokul (b)	73	25,67	4,359		
	Lise (c)	82	25,87	4,427		
	Üniversite (d)	15	25,53	4,955		

* $p < .05$

Tablo 5.7. incelendiğinde öğretmen adaylarının annelerinin eğitim düzeylerine göre girişimcilik algıları karşılaştırıldığında hiçbir faktörde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 5.8.Öğretmen Adaylarının Babalarının Mesleklerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması

Faktör	Mezuniyet	N	$\bar{X}$	ss	F	P
Risk Alma	İşçi (a)	44	27,82	3,172	.009	.991
	Serbet Meslek (b)	360	27,78	4,018		
	Memur (c)	160	27,74	3,845		
Fırsatları Görme	İşçi (a)	44	36,41	4,099	.098	.907
	Serbet Meslek (b)	360	36,52	4,989		
	Memur (c)	160	36,31	4,906		
Kendine Güven	İşçi (a)	44	28,89	2,830	.711	.491
	Serbet Meslek (b)	360	28,34	3,731		
	Memur (c)	160	28,15	3,636		
Duygusal Zeka	İşçi (a)	44	32,86	3,521	1,804	.166
	Serbet Meslek (b)	360	31,55	4,479		
	Memur (c)	160	31,79	4,301		
Yenilikçi Olma	İşçi (a)	44	26,16	4,570	1,055	.349
	Serbet Meslek (b)	360	25,11	4,574		
	Memur (c)	160	25,04	5,104		

* $p < .05$

Tablo 5.8. incelendiğinde öğretmen adaylarının babalarının mesleklerine göre girişimcilik algıları karşılaştırıldığında hiçbir faktörde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 5.9.Öğretmen Adaylarının Kardeş Sayılarına Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması

Faktör	Yaş	N	$\bar{X}$	ss	F	P
Risk Alma	Kardeşi yok ya da tek kardeş (a)	108	27,67	4,136	.297	.743
	2 ya da 3 kardeş (b)	279	27,69	3,762		
	4 ve üzeri kardeş (c)	177	27,95	3,993		
Fırsatları Görme	Kardeşi yok ya da tek kardeş (a)	108	37,01	4,731	1,953	.143
	2 ya da 3 kardeş (b)	279	36,05	4,920		
	4 ve üzeri kardeş (c)	177	36,74	4,926		
Kendine Güven	Kardeşi yok ya da tek kardeş (a)	108	28,56	3,265	.602	.548
	2 ya da 3 kardeş (b)	279	28,16	3,754		
	4 ve üzeri kardeş (c)	177	28,46	3,683		
Duygusal Zeka	Kardeşi yok ya da tek kardeş (a)	108	31,78	4,469	.259	.772
	2 ya da 3 kardeş (b)	279	31,59	4,423		
	4 ve üzeri kardeş (c)	177	31,89	4,238		
Yenilikçi Olma	Kardeşi yok ya da tek kardeş (a)	108	25,16	4,439	.154	.857
	2 ya da 3 kardeş (b)	279	25,08	4,698		
	4 ve üzeri kardeş (c)	177	25,33	4,970		

Tablo 5.9. incelendiğinde öğretmen adaylarının kardeş sayılarına göre girişimcilik algıları karşılaştırıldığında, hiçbir faktörde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 5.10.Öğretmen Adaylarının Aile Gelir Düzeylerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması

Faktör	Yaş	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	TUKEY
Risk Alma	2000 TL ve altı (a)	231	27,63	4.118	4.928	.002*	a-d*
	2001-3000 TL (b)	181	27,45	3.760			b-d*
	3001-4000 TL (c)	92	27,58	3.789			c-d*
	4001 TL ve üzeri (d)	60	29,57	3.207			
Fırsatları Görme	2000 TL ve altı (a)	231	36,37	5.045	1.584	.192	-
	2001-3000 TL (b)	181	36,49	4.651			
	3001-4000 TL (c)	92	35,84	5.183			
	4001 TL ve üzeri (d)	60	37,58	4.477			
Kendine Güven	2000 TL ve altı (a)	231	28,34	3.662	4.785	.003*	a-d*
	2001-3000 TL (b)	181	28,08	3.641			b-d*
	3001-4000 TL (c)	92	27,78	3.753			c-d*
	4001 TL ve üzeri (d)	60	29,90	2.984			
Duygusal Zeka	2000 TL ve altı (a)	231	31,44	4.476	3.301	.020*	a-d*
	2001-3000 TL (b)	181	31,54	4.242			b-d*
	3001-4000 TL (c)	92	31,71	4.436			
	4001 TL ve üzeri (d)	60	33,37	3.953			
Yenilikçi Olma	2000 TL ve altı (a)	231	25,11	5.019	3.752	.011*	a-d*
	2001-3000 TL (b)	181	24,69	4.537			b-d*
	3001-4000 TL (c)	92	25,05	4.500			c-d*
	4001 TL ve üzeri	60	27,02	4.135			

* $p < .05$

Tablo 5.10. incelendiğinde öğretmen adaylarının aile gelir düzeylerine göre girişimcilik algıları karşılaştırıldığında, aile geliri 4001 TL ve üzeri olanlar lehine risk alma, kendine güvenve yenilikçi olma faktörlerinde diğer tüm gelir düzeylerine göre istatistiksel olarak farklılaştığı görülmüştür. Aynı zamanda gelir düzeyi 4001 TL ve üzeri olanlar lehine 2000 TL ve altı düzeyi ile 2001-3000 TL düzeyine göre istatistiksel olarak farklılaştığı görülmüştür.

Tablo 5.11.Öğretmen Adaylarının İkametlerine Göre Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması

Faktör	Yaş	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	TUKEY
Risk Alma	Köy (a)	116	27.95	3,489	1,803	.166	-
	İlçe (b)	184	27.32	4,290			
	İl (c)	264	28.00	3,779			
Fırsatları Görme	Köy (a)	116	36.19	4,685	1,329	.266	-
	İlçe (b)	184	36.10	4,813			
	İl (c)	264	36.81	5,033			
Kendine Güven	Köy (a)	116	28.16	3,568	.828	.437	-
	İlçe (b)	184	28.14	3,588			
	İl (c)	264	28.54	3,711			
Duygusal Zeka	Köy (a)	116	30.51	4,393	5,901	.003*	a-b* a-c*
	İlçe (b)	184	32.18	4,214			
	İl (c)	264	31.93	4,384			
Yenilikçi Olma	Köy (a)	116	24.39	5,270	2,331	.098	-
	İlçe (b)	184	25.16	4,394			
	İl (c)	264	25.52	4,683			

Tablo 5.11. incelendiğinde öğretmen adaylarının ikametlerine göre girişimcilik algıları karşılaştırıldığında duygusal zeka faktörü açısından hem ilçede hem de ilde ikamet edenlerin lehine köyde ikamet edenlere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmüştür.

6.SONUÇ ve TARTIŞMA

Toplumların hızlı bir şekilde gelişmesinde etkisini ortaya koyan teknolojik ve ekonomik gelişimlere ayak uydurabilecek ve sürdürülebilir kalkınmanın temelini oluşturan girişimci bireylerin varlığına bağlıdır. 21 yüzyılda yaşanan hızlı değişimler girişimcilere olan ihtiyacı açık şekilde ortaya koymaktadır. Girişimcilerin çalışma azmi, başarıma arzuları, cesaretleri, yenilikçi olmaları ülke ekonomisinin sürekliliği için büyük önem taşımaktadır. Rekabetin hızla küreselleştiği, bilgi ve teknolojilerin değişimlerin günlük yaşamın bir parçası haline geldiği bir ortamda bireylerin yaşamlarını sürdürmeleri için risk alan, yaratıcı, proaktik girişimci olarak davranmalarına bağlıdır. Bilgi toplumu girişimciyi, yalnızca bilgi ve tecrübelerini kullanarak toplumdaki gereksinimleri karşılanması ile sınırlı bir bakış açısından çıkarıp girişimciliğe çağdaş bir bakış açısı kazandırmıştır (Ercan ve Gökdeniz, 2009). Çağdaş girişimcilerin gün yüzüne çıkmasını sağlayan en önemli unsurların başından bilimsel çalışmalar gelmektedir. Bilimsel çalışmaların ana kaynağı olan üniversiteler yeni nesillere hayatlarını idame ettirecek düzeye getirip girişimcilik eğilimlerinin desteklenmesini ve geliştirilmesini bir zorunluluk haline getirmiştir. Ülkemizde ki potansiyel girişimcileri gün yüzüne çıkabilmesi büyük ölçüde eğitim sistemimizin niteliğine ve önemli bir noktada konumlanan üniversitelerin etkinliğine bağlıdır (Eryılmaz ve Dirlik, 2016). Girişimci bireylerin öneminin giderek artması potansiyesel girişimci adayları olarak görülen genç üniversite öğrencileri ile ilgili çalışmaların gerekliliğini gün yüzüne çıkarmaktadır. Üniversite programları genç girişimcileri başarıyı yakalayabilmeleri için gerekli olan bilgi, beceri ve tecrübeyi kazandırmayı kendilerine hedef edinmelidirler. Kararlılık, başarıma arzusu, hedeflere ve fırsatlara odaklanma, ilk adımı atabilme, sorumluluk, iç kontrol odaklılık gibi özellikler üniversitelerde sunulan akademik ve uygulamalı öğretim ile genç girişimci adaylarına kazandırılmalıdır (Eryılmaz ve Dirlik, 2016). Girişimcilik farklılıkları hissetmek ve tasarım süreçleri ile gelişir ve bu beceriler ne doğuştan gelir ne de çevrenin etkisi ile oluşur ancak eğitimin, okulun, öğretmenlerin destekleyici etkisi ile girişimcilik özellikleri gün yüzüne çıkar (Özbilen ve Oklay, 2017). Öğretmenlerin girişimci birey yetiştirebilmesi için muhakkak kendilerinde girişimci özelliklere sahip olmalarına bağlıdır. Üniversitelerde girişimci olarak görülen

öğretmen adaylarına verilen eğitimin öğretmen adaylarının girişimcilik algıları nasıl ve ne derece etkilediğini görebilmektedir.

Öğretmen adaylarının çeşitli demografik özelliklerine göre girişimcilik algılarını incelediğimiz araştırmada; ilk değişkenimiz cinsiyet faktörü bakımından erkeklerin risk alma ve yenilikçi olma faktörleri değerlerinin kadınlardan, kadınların duygusal zeka faktörünün erkeklerden anlamlı derecede yüksek olduğu, fırsatları görme ve kendine güven faktörlerinde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edildi (Tablo 5.3.). Çalışmamıza benzer sonuçlar (Korkmaz, 2000; Kılıç, Keklik ve Çalış, 2012; Aydın ve Öner 2016) yaptıkları çalışmalarda ortaya çıkmıştır. Cinsiyet faktörü bakımından bayan öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha duygusal, erkek öğrencilerin ise bayan öğrencilere göre daha analitik ve tasarımcı oldukları söylenebilir. Toplumun kadın ve erkek bireylere yüklemiş olduğu rol ve modeller bu sonucu doğrular niteliktedir. Erkek bireylerin iş hayatında her alanda daha aktif olması ve kadın bireylerin belli mesleklere yönelmesi yine erkek ve kadın bireyler arasında farklılığa sebep olmaktadır. Erkeklerin kadınlardan daha girişimci eğilimde olması toplumsal rol farklılığından ve kişilik özelliklerinde kaynaklı olduğunu (Bozkurt, vd. 2011) ayrıca beynin iki yarım küresi ile ilgili olduğu bulunmuştur (Sezer, 2000).

Yılmaz ve Sünbül (2009), yılında yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin cinsiyet faktörüne bağlı olarak gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit etmişlerdir. Çalışmamızda literatürdeki bazı çalışmalar ile benzerlik bazıları ile farklılık olmasının nedeni kültürel farklılıklar, farklı zamanlarda farklı bireylere uygulanmış olması ve çalışma grubunun farklı yaşantılar geçirmesiyle açıklanabileceği düşünülmektedir.

Diğer bir değişkenimiz eğitim gördükleri üniversitelere göre öğretmen adaylarının girişimcilik algıları karşılaştırıldığında, risk alma faktöründe Aksaray Üniversitesinin Afyon Kocatepe üniversitesinden anlamlı derecede yüksek olduğu, diğer faktörlerinde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görüldü (Tablo 5.4.). Girişimcilik potansiyeli ve eğilimi yüksek olan genç üniversite öğrencilerimize verilen eğitimin niteliğini girişimci ve atılgan öğrenci profilini gün yüzüne çıkarmaktadır (Yılmaz ve Sünbül, 2009). Eğitim sistemimizin niteliği girişimcilik potansiyeli yüksek bireyler yetişmesine imkan vermektedir (Ercan ve Sünbül, 2009). Farklı üniversitelerde öğretmen adaylarına yönelik uygulanan programlar aynı olmasına rağmen farklı sonuçların ortaya çıkması uygulayıcı olan öğretmenlerin kullanmış oldukları yöntem ve

teknikler etkili olabilir. Üniversitelerin sosyal imkanlarıyla girişimciliği gün yüzüne çıkaracak aktif bir yaşantının olması olabilir. Eğitimin niteliği bir önemli faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca öğretmen adaylarının üniversitelere yerleşme puanlarıyla ilişkilidir.

Bir diğer değişken olan eğitim gördükleri bölümlere göre öğretmen adaylarının girişimcilik algıları karşılaştırıldığında, risk alma, kendine güven ve yenilikçi olma faktörlerinde fen bilgisi bölümünde okuyanların matematik bölümünden, fırsatları görme faktöründe sınıf öğretmenliği ve fen bilgisi bölümlerinde okuyanların matematik bölümünden, duygusalzeka faktöründe ise sınıf öğretmenliği ve fen bilgisi bölümünde okuyanların sosyal bilgilerden ayrıca sınıf öğretmenliği bölümünde okuyanlarında matematik bölümünden anlamlı derecede yüksek olduğu, diğer faktörlerinde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edildi (Tablo 5.5.). Deveci ve Çepni (2015), fen bilgisi öğretmen adayları lehine sonuçlar bulurken yine Yıldız Yılmaz ve Tabura (2017), fen bilgisi öğretmen adaylarının daha aktif olduğunu dile getirmiştir. Fen bilgisinde okuyan öğretmen adaylarının sürekli deneysel süreçlerle ve laboratuvar ortamında aktif şekilde işin içinde olması duruma etki etmektedir. Fen, canlı ve cansız doğa ile ilgilenen fizik, kimya, biyoloji alanlarını kapsayan bir bilim olmakla beraber doğası gereği deney ve gözlemlere dayalı olup öğrencileri daha aktif katılmalarına bağlanabilir. Ayrıca farklı bölümlerde girişimcilik algısının değişik çıkması severek ve isteyerek tercih edilen bölümler olması durumu değiştirebilir.

(Aydın ve Öner, 2016) göre sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adayların üzerinde yaptığı girişimcilik çalışmalarında öğrenim gördükleri bölümlere göre gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit etmiştir.

Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının hem babalarının hem de annelerinin eğitim düzeylerine göre girişimcilik algıları arasında bir fark olmadığı bulundu (Tablo 5.6.-5.7.).

Çalışmamıza benzer sonuçlar (Aydın ve Güner, 2016) göre sosyal bilgiler ve sınıf öğretmen adayları üzerindeki çalışmada her iki grupta da baba ve anne eğitim durumu gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığını bulmuşlardır. Bu durumu Aslan 2002 yılında yaptığı çalışmasında girişimcilik becerisinin eğitim yoluyla bireylere kazandırılması gerekliliğine bağlamıştır. Girişimcilik doğuştan gelebileceği gibi çevrenin yani eğitimin katkılarıyla bireylere kazandırılacak bir davranış olarak

görüldüğü için anne ve babanın eğitim durumları etkili olmamıştır. Ancak sınırlılık tarafı belki çocuklarına yol gösterici yada imkan sunma konuları farklı olabilir.

Yine bu araştırmada öğretmen adaylarının babalarının mesleklerine göre girişimcilik algıları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edildi. (Tablo 5.8.) Köksal ve Penez (2015) göre yüksek girişimcilik eğilimli üniversiteli gençlerin demoğrafik özellikleri adlı çalışmasında bireylerin girişimcilik eğilimleri ile bireylerin babalarının meslekleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının babalarının meslekleri çoğunlukla serbest meslek yada memur kısım oluşturmaktadır. Bu durum akıllara ailelerin çocuklarını garanti devlet işine girmesi ile risk faktörünü ortadan kaldırıp güvence altına almakla açıklanabilir.

Öğretmen adaylarının kardeş sayılarına göre girişimcilik algıları arasında anlamlı bir fark olmadığı bu araştırmanın bir başka sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Tablo 5.9.). Ailedeki çocuk sayısının az oluşu ile girişimcilik arasında ilişki pozitif yönde olmuştur (Arslan, 2002). Girişimcilik fırsatları görme, değerlendirme ve işe girişme gibi alt faktörleri içerdiği için etrafındaki birey sayısının az yada çok olması durumu değiştirmeyebilir. Girişimcilik yaşam becerilerinden görüldüğü için kardeş sayısının bir etkisi olmayabilir. Kişisel özellik olarak görülmesinden kaynaklanabilir.

Önemli bir sonuç ise aile gelir düzeylerinde görülmüştür. Aile geliri 4001 TL ve üzeri olanların risk alma, kendine güven, duygusal zeka ve yenilikçi olma faktörleri değerlerinin aile gelir düzeyi daha düşük olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu, fırsatları görme faktöründe ise gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edildi (Tablo 5.10.). Çalışmamıza benzer sonucu Pan ve Akay (2015), aile aylık gelirlerine göre girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olduğunu ortaya koymuşlardır. Bireylerin toplum içerisinde yaşamlarını devam ettirebilmesine ve endişelerin giderilmesine bağlanabilir. Girişimci bireylerin daha aktif olabilmesi maddi durumlarda risk alma olasılığının yüksek olmasındandır. Sağladığı sosyo ekonomik imkanların bireylerin bu beceriyi geliştirmesi olabilir.

Yapılan bu araştırmada ayrıca hem ilçede hem de ilde ikamet edenlerin duygusal zeka faktörü değerlerinin köyde ikamet edenlere göre anlamlı derecede yüksek olduğu, diğer faktörlerde gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı görüldü (Tablo 5.11.). Girişimci bireyler, yaşadığı çevrenin imkanlarını fark edip onları projelere dönüştürme becerisine sahiptir (Bozkurt, 2007). Bu yüzden de girişimci bireyler, çevresine daha dikkatli

bakabilir ve ihtiyaçlarına göre bütün imkanları seferber edebilirler. Bireylerin yaşam koşulları ve bilgiye erişim kolaylığı sağlamasına bağlanabilir. Bizim çalışmamızdan farklı sonuçlar olarak; Ocak ve Su (2016), yılında yaptıkları çalışmada yaşadıkları yer değişkenine göre girişimcilik düzeyleri arasında bir farklılık bulmamıştır. Yine Köksal ve Penez (2015) göre bireylerin girişimcilik düzeyleri ile ailelerin oturduğu yer arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmadıklarını ifade etmişlerdir.

zet olarak;

- ✓ Erkek ğretmen adaylarının risk alma ve yenilikçi olma düzeyleri kadınlardan, kadınlardan ise duygusal zeka faktörünün erkeklerden,
- ✓ Aksaray niversitesinde okuyan ğretmen adaylarının risk alma faktörlerinin Afyon Kocatepe niversitesinde okuyan ğretmen adaylarından,
- ✓ Eğitim gördükleri bölümlere göre risk alma, kendine güven ve yenilikçi olma faktrlerinde faktöründe fen bilgisi bölümünde okuyanların matematik bölümünden, fırsatları görme faktöründe sınıf ğretmenliği ve fen bilgisi blmlerinde okuyanların matematik bölümünden, duygusal zeka faktöründe ise sınıf ğretmenliği ve fen bilgisi bölümünde okuyanların sosyal bilgilerden ayrıca sınıf ğretmenliği bölümünde okuyanlarında matematik bölümünden,
- ✓ Aile geliri 4001 TL ve üzeri olan ğretmen adaylarının risk alma, kendine güven, duygusal zeka ve yenilikçi olma faktörleri değerlerinin aile gelir düzeyi daha düşük olanlardan,
- ✓ Hem ilçede hem de ilde ikamet eden ğretmen adaylarının duygusal zeka faktörü değerlerinin köyde ikamet edenlere göre anlamlı derecede yüksek olduğu,
- ✓ Annelerinin ve babalarının eğitim düzeylerine, babalarının mesleklerine ve kardeş sayılarına göre girişimcilik algıları arasında bir fark olmadığı tespit edildi.

KAYNAKLAR

- Adeyemo, S. A. (2009). "Understanding and Acquisition of Entrepreneurial Skills: APedagogical Re-Orientation for Classroom Teacher in Science Education", *Journal of Turkish Science Education*, 6(3): 57-65.
- Ağca, V. ve Kandemir, T. (2008). "Aile işletmelerinde iç girişimcilik finansal performans ilişkisi: Afyonkarahisar’da bir araştırma", *Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3).
- Akpınar, S. (2011). Girişimciliğin Temel Kavramları. Kocaeli: *Umuttepe Yayınları*.
- Akyürek, Ç. (2013). "İlkokul öğretmenlerinin girişimcilik becerisine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi", *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale*.
- Akyürek, Ç. ve Şahin, Ç. (2013). "İlkokul öğretmenlerinin girişimcilik becerisine ilişkin görüşlerin değerlendirilmesi", *EKEV Akademi Dergisi*, 57, 51-68.
- Anagün, Ş.S. ve Atalay, N. (2017). "Sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik becerisine ilişkin yeterlik algıları", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 298-313.
- Argon, T. ve Selvi, Ç. (2013). İlköğretim okulu öğretmenlerinin sahip oldukları girişimcilik değerleri ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkisi. *International Journal of Social Science*, 6(1), 1-15.
- Arpacı, İ. (2015). "Eğitim fakültesinde verilen girişimcilik dersinin öğretim etkinliğinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi", *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30): 138-154.
- Arslan, K. (2002), "Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6, 1-11.
- Aydın, E. ve Öner, G. (2016). "Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeylerinin incelenmesi", *Ahi Evren Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 497-515.
- Aytaç, Ö. (2006). "Girişimcilik: sosyo kültürel bir perspektif", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 139-160.
- Bacanak, A. (2013). "Fen ve teknoloji dersinin öğrencilerde girişimcilik becerisinin gelişimine etkisi üzerine öğretmen görüşleri", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (Educational Sciences: Theory & Practice)*, 13(1), 609-629.
- Baysal, H. ve Özkul, A.S. (2009). "Türkiyede girişimcilik eğitiminde ilköğretimin rolü ders kitapları üzerine bir içerik analizi", *Uluslararası Davraz Kongresi*, 24-27.

- Beca, J. (2007). The need for improvement in innovativeness development and entrepreneurship training in high school and university science education. T-Space at The University of Toronto Libraries, University of Toronto Mississauga. Erişim Tarihi: 08.04.2013; URL:<http://hdl.handle.net/1807/10112>.
- Bolaji, O. A. (2012). Intergrating enterpreneurship education into science education: science teachers perspectives. Journal of Science, Technology, Mathematics and Education (JOSTMED), 8(3), 181-187.
- Bulut, Ç. ve Aslan G. (2014).” Üniversitelerde girişimcilik eğitimi”, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(27), 21 48-3043.
- Bozkurt, Ö. (2007). “Girişimcilik eğiliminde kişilik özelliklerinin önemi” *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 93-111.
- Bozkurt, Ö., Aslan, Z. ve Göral, M. (2011). “Yükseköğretimde verilen girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik eğilimine etkisi: *Teknik Program ve Sosyal Program Karşılaştırılmalı Bir Araştırma, Uluslararası Yükseköğretim Kongresi Yeni Yönelişler ve Sorunlar*, 27- 29, 822- 833.
- Çalışkan Maya, İ., Uzman, E. ve Işık, H. (2012). “Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini farklı kaynaklardan algıladıkları sosyal desteğin yordaması”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, (7:1).
- Çetindamar, D. (2002). Türkiye’de Girişimcilik, İstanbul: TÜSİAD Yayınları.
- Çiçek, D. ve Durna, U. (2012). “Meslek idealleri ve girişimcilik niyetleri”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 17-31.
- Çolakoğlu, H. ve Çolakoğlu, T. (2016). “Üniversitelerdeki girişimcilik eğitimi ile öz yeterlilik algısı ve girişimcilik potansiyeli ilişkisi üzerine bir saha araştırması”, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17, 37.
- Deveci, İ. ve Çepni, S. (2015). “Öğretmen adaylarına yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlilik ve güvenirlik çalışması”, *Interational Journal of Human Sciences*, 12(2), 92-112.
- Deveci, İ. ve Çepni, S. (2014). “Fen bilimleri öğretmen eğitiminde girişimcilik”. *Türk Fen Eğitim Dergisi*, 11(2), 161-188.
- Deveci, İ. ve Çepni, S. (2017). “Girişimcilik eğitimi modüllerinin fen bilimleri öğretmen adayları üzerindeki yansımaları”, *Ege Eğitim Dergisi*, 2(18), 813-856.
- Deveci, İ., Zengin, M.N. ve Çepni, S. (2015). “Fen tabanlı girişimcilik eğitimi modüllerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi”, *Eğitim Bilimleri ve Uygulamaları*, 14(279), 59-80.

- Doğaner, M. ve Altunoğlu, A.E. (2010). “Adnan menderes üniversitesi nazilli iktisadi ve idari bilimler fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri”, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, (2/2), 1309-8039.
- Duygulu, E.(2008). “Algılanan kurumsal görünüm, proaktif kişilik özelliği ve iş kurma (girişimcilik) tutumu: dokuz eylül üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü öğrencileri üzerine bir inceleme”, *Dokuz Eylül Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2).
- Ercan,S. ve Gökdeniz, İ. (2009). “Girişimciliğin gelişim süreci ve girişimcilik açısından Kazakistan”, *Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanlığı*, 49, 59-82.
- Eraslan, L. (2011). “İlköğretim programlarında girişimcilik öğretimi (hayat bilgisi dersi örneği), *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 82-94.
- Eser, G. veYıldız, M.L. (2015). “Türkiye’degirişimcilik araştırmalarının odağı nedir”, *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 11(43), 91-117.
- Eryılmaz, İ. veDirik, D. (2016). “Girişimcilik niyeti üzerine nitel bir araştırma: Manisa Celal Bayar üniversitesi örneği”, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Doktora Programı*.
- Gümüsoğlu, Ş. ve Karaöz, B. (2014). “Tarihsel süreçte girişimcilik: Muğla örneği”, *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(1).
- Güreşçi, E. (2014). “Girişimcilik eğilimi üzerine bir araştırma: ispir Hamza Polat myo örneği”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, (9:1).
- Güven, S. (2010). “Hayat bilgisi dersi öğretim programlarının girişimcilik özellikleri açısından incelenmesi”, *e- Journal of New World Sciences Academy EducationSciences*, 5(1), 49-57.
- Gömlüksiz, M.N. ve Kan A. Ü. (2009). “Sosyal bilgiler dersi öğretim programının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve girişimcilik becerilerini kazandırmadaki etkililiğinin belirlenmesi (Diyarbakır ili örneği)”, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 1, 39-49.
- Gözek, S. ve Akbay, C. (2012). “Girişimci adaylarının girişimcilik eğilimleri ve sorunları”, *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2).
- İşcan, Ö.F. ve Kaygın, E. (2011). “Potansiyel girişimciler olarak üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma”, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1309-8039.
- Kalaycı Ş. (2006). SPSS Uygulamaları, Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, *Asil Yayınevi*, Ankara.
- Kara, M. (2009). Sosyal ve Kültürel Yapının Girişimcilik Üzerine Etkileri ve Türk Toplumundan Örnekler, *Journal of AzerbaijaniStudies*, 471.

- Keleş, H.N. (2013). “Girişimcilik eğiliminin kuşakf arkına göre incelenmesi”, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13(26), 1303-8370.
- Kılıç, R., Keklik, B. ve Çalış, N. (2012), “Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Bandırma iibf işletme bölümü örneği”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 423-435.
- Konaklı, T. ve Göğüş, N. (2013). “ Aday öğretmenlerin sosyal girişimcilik özellikleriölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması”, *GEFAD/ GULGED*, 33(2), 373-391.
- Korkmaz, O. (2012). “Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 142, 209-226.
- Korkmaz, S. (2000). “Girişimcilik ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma”, *H.Ü.İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 163-179.
- Köksal, Y. ve Penez, S. (2015). “Yüksek girişimcilik eğilimli üniversiteli gençlerin demografik özellikleri ve sector tercihleri üzerine bir inceleme”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 155-167.
- Ocak, G. ve Su, A. (2016). “Öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesi”, *Asya Öğretim Öğretim Dergisi*, 4(1), 1-16.
- Özbilen, F.M. ve Oklay, E. (2017). “Öğretmenlerin örgütsel güvenleri ile girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişki, *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(10), 21-37.
- Özdevecioğlu, M. ve Cingöz, A. (2009), “Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler: teorik çerçeve”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32, 81-95.
- Pan, V.L. ve Akbay, C. (2015). “Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi”, *NWSA-Education Sciences*, 10(2), 125-138.
- Pazarcık, Y. (2016). “Üniversitelerimiz girişimci yetiştirebiliyor mu?: üniversite öğrencilerinin girişimcilik algısını/ eğilimini/ özelliklerini ölçen araştırmaların sonuçsal bir değerlendirmesi”, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17, 37.
- Soylu, A., Şenel, D., Kalfa, V.R. ve Kocaalan, M.L. (2015). “Girişimcilik eğitimlerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine olan etkilerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Pamukkale üniversitesi Honaz meslek yüksekokulu örneği”, *İşletme Araştırma Dergisi*, 7/3, 311-335.

- Şeşen, H. ve Basım, H.N. (2012). “Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma”, *Ege Akademik Bakış*, 12, 21-28.
- Topaloğlu, T. (2006). “Girişimcinin motivasyonel ve bilişsel kişilik özellikleri: girişimci ve yöneticilerin öğrenilmiş (Manifest) gereksinimleri ve kontrol odaklarının kıyaslanmasına yönelik bir araştırma” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İzmir, 2006.
- Tutar, H. ve Altınkaynak, F., (2014), Girişimcilik, *Detay Yayıncılık*, Ankara.
- Uygun, M., Mete, S. ve Güner, E. (2012). “Genç girişimci adaylarının girişimcilik eğilimi ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiler”, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 1309-8039.
- Yılmaz, E. ve Sünbül, A.M. (2009), “Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21,195-203.
- Yurtseven, H. R. (2007). Girişimcilik: Küçük Bir İşletme Kurmak ve Yönetmek. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yüksel, H. Cevher, E. ve Yüksel, M. (2015). “Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1),143-156.

EKLER

Ek-1Öğretmen Adaylarına Yönelik Girişimcilik Ölçeği

Ek-2 Etik Kurul Onay Raporu

Ek-3Tez Çalışması Süresince Yapılan Akademik Çalışmalar

Ek-1Öğretmen Adaylarına Yönelik Girişimcilik Ölçeği

ADI:

SOYADI:

DOĞUM TARİHİ:

CİNSİYET:

OKUDUĞUNUZ ÜNİVERSİTE:

OKUDUĞUNUZ BÖLÜM:

BABANIN ÖĞRENİM DURUMU:

ANNENİN ÖĞRENİM DURUMU:

BABANIN MESLEĞİ:

ANNENİN MESLEĞİ:

KARDEŞ SAYISI:

OKUYAN KARDEŞ SAYISI:

MEZUN OLDUĞUNUZ LİSE:

AİLENİZİN AYLIK GELİRİ:

- ☐ 1.000-2.000
- ☐ 2.000-3.000
- ☐ 3.000-4.000
- ☐ 4.000 ve üstü

AİLENİN İKAMETGÂH YERİ:

- ☐ KÖY
- ☐ BELDE
- ☐ İLÇE
- ☐ İL

Girişimcilik Ölçeği

Değerli öğretmen adayları;					
Bu çalışmanın amacı siz değerli öğretmen adaylarının; girişimcilik özelliklerinin ne düzeyde olduğunu belirlemektir.	1	2	3	4	5
Aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi <u>1 Hiç katılmıyorum 5 Tamamen katılıyorum</u> olacak şekilde belirtiniz.					

Risk Alma					
1. İş hayatına atıldığımda farklı mesleklere yönelmekten korkmam.					
2. Bir konu hakkında farklı fikirler öne sürmek hoşuma gider.					
3. Zor durumlarda farklı seçenekler oluşturmakta zorlanırım.					
4. Çözüme ulaşmak için farklı hipotezler öne sürmekten çekinmem.					
5. Bir konuda risk almanın bana ne kaybettireceğinin bilincinde olurum.					
6. İş hayatına atıldığımda, karşıma çıkan engellerle baş edebileceğimi					
7. Risk almam gereken konularda cesaretli davranırım.					
Fırsatları Görme					
8. Farklı iş duyuruları hakkında çevremdekileri bilgilendiririm.					
9. Meslek hayatımda ileriye dönük hazırlıklar yapabilirim.					
10. Kendi mesleğimdeki yenilikleri takip ederim.					
11. Önüme çıkan fırsatları değerlendirmekte zorlanırım.					
12. Çevremde olup bitenleri gözlemlerim.					
13. Çevremde olup biten olaylardan ders çıkarırım.					
14. İlgi duyduğum alanlarda ortaya çıkabilecek yeniliklerin farkına					
15. Farklı fikirlerden hangisinin azami (maksimum) fayda getireceğini tespit edebilirim.					
16. Kendi mesleğime yakın mesleklerdeki imkânları değerlendirmeye					
Kendine Güven					
17. Yaptığım olumlu işler sunucunda kendimle gurur duyarım.					
18. Yaptığım davranışların sorumluluğunu tereddüt etmeden alabilirim.					
19. Başkalarına verdiğim taahhütleri yerine getiririm.					
20. Bazı durumlar kendimi anlamakta zorlanırım.					
21. Bir görev verildiğinde, o görevi başaracağıma dair inancım tamdır.					
22. Bir işi yaparken içimdeki başarıma isteği en üst seviyede olur.					
23. Hedefe ulaşmak için yapmam gerekenden fazlasını yapmak için çaba					
Duygusal Zeka					
24. Duygularımı ifade edebilirim.					
25. Duygularımı idare edebilirim.					
26. Başkalarının hislerine karşı duyarlıyım.					
27. Başkalarının bakış açılarını anlamakta zorlanırım.					
28. İnsanların görüşleri arasında farklılıklara saygı duyarım.					
29.Çevremdeki insanlar heyecanlandıklarında ben de onlar kadar heyecanlanabilirim.					
30. Yakın çevremle ahenkli (uyumlu) bir hayat yaşadığımı düşünüyorum.					
31. Özdenetim sahibi bir insanımdır.					
Yenilikçi Olma					
32. Bulduğum ortamda arkadaşlarım tarafından yaratıcı biri olarak					
33. Bir konuda öne sürdüğüm yeni fikirler çevremdekiler tarafından kabul					
34. Proje ve tasarım, materyal geliştirme vb. derslerinde yeni bir şey (etkinlik, deney, proje, materyal) üretebilirim.					
35. Konusu yenilik olan projelere gönüllü olarak katılırım.					
36. Problemleri çözmeye yönelik öne sürdüğüm fikirler yanlış olsa bile,çevremdekiler tarafından yaratıcı olarak nitelendirilir.					
37. Bir konu hakkında yeni fikirler öne sürmekte zorlanırım.					
38. Literatürden yeni fikirleri ülkemize taşımayı görev bilirim.					

Ek-2 Etik Kurul Onay Raporu

		EK-3	
		Kayıt Tarihi: 30/11/2017	Protokol No: 09/10
T.C. ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU KARARI			
ARAŞTIRMA BAŞLIĞI	Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi		
ARAŞTIRMANIN TÜRÜ	Yüksek Lisans Tezi, Nicel Araştırma		
ARAŞTIRMACILAR	Selda YILMAZ Yrd. Doç. Dr. Said AKAR		
KARAR	Araştırmanın etik açıdan "uygun" olduğuna karar verildi.		
ETİK KURUL BAŞKANI Prof. Dr. Paşa YALÇIN		TARİH 30/11/2017	İMZA

Ek-3. Tez Çalışması Süresince Yapılan Akademik Çalışmalar

Yılmaz, S. ve Akar, M.S. (2018). “Öğretmen Adaylarının Çeşitli Değişkenlere Göre Girişimcilik Algılarının İncelenmesi”, UBEK 2018 Uluslararası Bilim ve Eğitim Kongresi, 28-30 Eylül, Afyonkarahisar, Türkiye.

ÖZGEÇMİŞ

05.11.1989 Erzincan'ın Çayırılı ilçesine bağlı Yazıkaya köyünde dünyaya gelmiştir. İlk, orta ve lise öğrenimini Çayırılı ilçesinde tamamladıktan sonra Lisans eğitimini Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliğinde tamamlamıştır. Erzincan'da Milli Eğitime bağlı İzzet Paşa ortaokulunda Fen Bilgisi Öğretmenliği görevini yürütmektedir.

